

PUBLIKACJA EKONOMICZNA COFACE

BADANIE PŁATNOŚCI

Styczeń 2024

**Grzegorz
Sielewicz**

Główny
ekonomista
Coface

w Europie
Środkowo-
-Wschodniej

Badanie Płatności w Polsce 2023 - Krótsze opóźnienia w płatnościach: kiedy nadejdzie dobry czas dla biznesu?

W październiku 2023 r. Coface po raz ósmy przeprowadził badanie obrazujące jak firmy w Polsce regulują płatności. To czas, kiedy przeważają negatywne oceny sytuacji gospodarczej, potęgowane przez ujemną dynamikę PKB, którą Polska odnotowała w pierwszym i drugim kwartale 2023 r. Poprawa, która rozpoczęła się w ostatnich miesiącach tego roku jest powolna i stopniowa, zwłaszcza ze względu na wciąż niekorzystne otoczenie zagraniczne, osłabiające wyniki polskiej gospodarki. Prognoza Coface zakłada, że realny wzrost PKB sięgnie 0,6% w 2023 r., a następnie przyspieszy do 2,8% w 2024 r., co jednak nadal będzie tempem poniżej potencjału rodzimej gospodarki.

Pomimo trudności i malejącej odporności na zawirowania, ogólny obraz dotyczący płynności płatniczej w Polsce pozostaje korzystny. Z badania Coface wynika, że polskie firmy doświadczyły średnich opóźnień w płatnościach na poziomie 48,7 dni, czyli o 3 dni mniej niż w poprzednim badaniu. Skróciły się one więc do poziomu zbliżonego do odnotowanego w 2020 r. (48,0 dni), jednak tym razem przedsiębiorstwa nie korzystały z szerokiej skali działań pomocowych, jakie obowiązywały w trakcie pandemii. Chociaż średnia wskazuje na skrócenie opóźnień w płatnościach, nie wszystkie sektory odnotowały poprawę, a zwłaszcza te energochłonne. Najdłuższe opóźnie-

nia zgłosiły branże papierniczo-drzewna, metalurgiczna i energetyczna, jak również ICT. Ta ostatnia mierzy się z obniżeniem dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych, koncentrujących się na zakupach produktów codziennej potrzeby, a nie dóbr trwałego użytku, jak elektronika. Z kolei największe skrócenie opóźnień płatności odnotował sektor rolno-spożywczy, a najkrótsze opóźnienia spotykane są w branży farmaceutycznej.

Jak wynika z naszego badania, wszystkie sektory przewidują wzrost zaległych należności w kolejnych miesiącach. Poprawa sytuacji makroekonomicznej znajduje odzwierciedlenie po stronie mikroekonomicznej dopiero po pewnym czasie, zwłaszcza, że firmy wciąż mierzą się z presją na marże i wysokimi kosztami operacyjnymi, w tym rosnącymi kosztami zatrudnienia. Chociaż polska gospodarka zaczęła notować lepsze wyniki pod koniec 2023 r., przedsiębiorstwa nadal zgłaszają wiele istotnych trudności, w tym ograniczony popyt, obciążenia fiskalne, czy wysokie koszty redukujące marże. Ponadto, nawet jeśli krajowa gospodarka wejdzie w fazę ożywienia w 2024 r., dalsze spowolnienie (lub nawet recesja) w Europie Zachodniej w pierwszej połowie przyszłego roku może mieć negatywny wpływ na scenariusz bazowy, dotyczący koniunktury gospodarczej i biznesowej.

WSZYSTKIE INNE PUBLIKACJE EKONOMICZNE COFACE SĄ DOSTĘPNE NA:

<https://www.coface.com/news-economy-and-insights>

coface
FOR TRADE

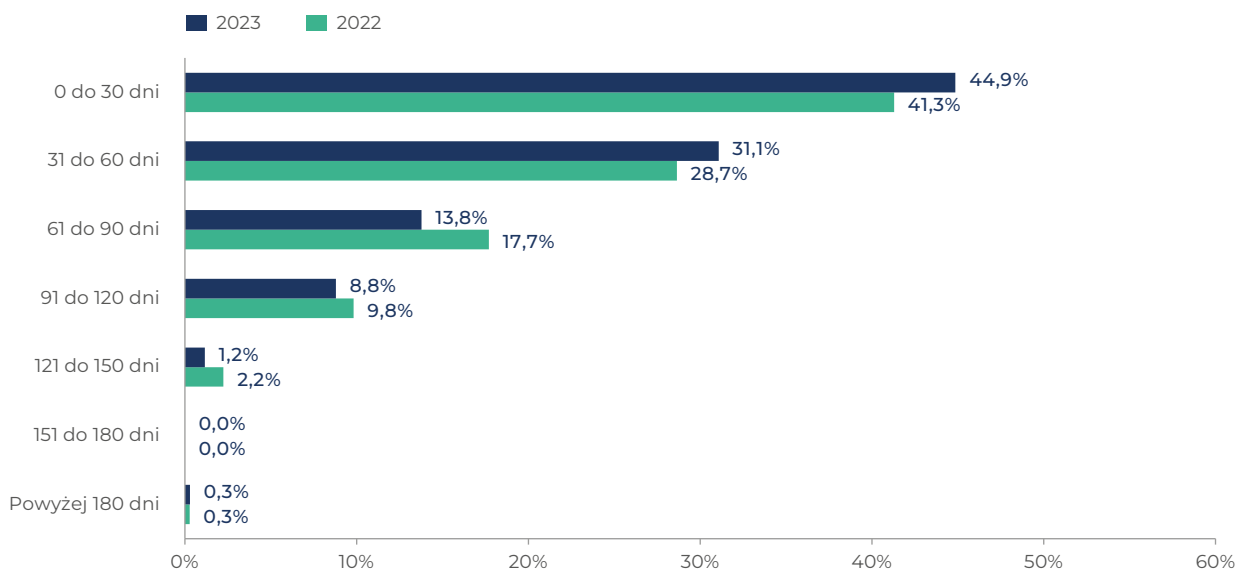

GRZEGORZ SIELEWICZ
Główny ekonomista Coface
w Europie
Środkowo-Wschodniej

1 TERMINY PŁATNOŚCI: KRÓTSZE TERMINY NA SPŁATĘ FAKTUR

- W polskim biznesie dominują krótkie terminy płatności. 45% firm narzuca terminy płatności do 30 dni.
- Średni termin płatności skrócił się o 3,8 dni – z 46,2 dni w 2022 r. do 42,4 dni w 2023 r.
- W porównaniu z naszym poprzednim badaniem płatności², udział terminów nieprzekraczających 90 dni nieznacznie zwiększył się, a jego udział wyniósł 89,7% (87,6% rok wcześniej). Mniej niż 1% firm, które wzięły udział w badaniu oferowały terminy płatności przekraczające 6 miesięcy.

Wykres 1
Średnie terminy płatności

Źródło: Badanie Płatności Coface

¹ Termin płatności – okres pomiędzy dokonaniem zakupu produktu lub usługi a wymaganą datą uregulowania należnej płatności.

² Badanie płatności w Polsce 2022: Czy wysokie ceny i kumulowanie zapasów wpłynęły na opóźnienia płatności? Styczeń 2023.

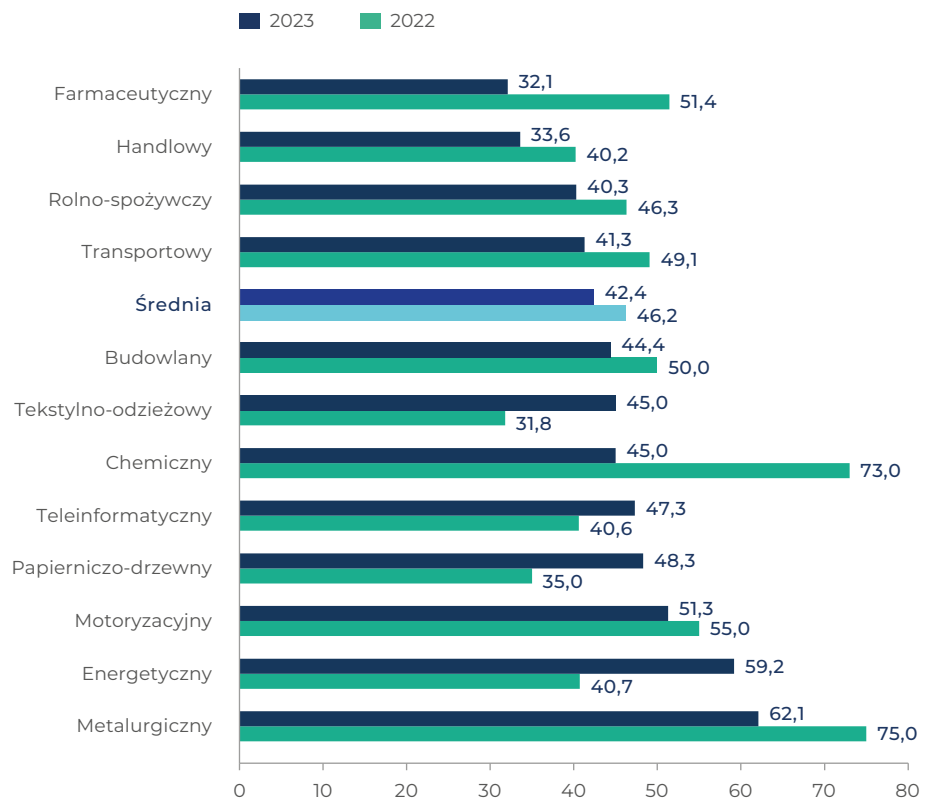
- W podziale sektorowym najbardziej restrykcyjnymi (tj. oferującymi większość sprzedaży z krótkimi terminami płatności, do 30 dni) są branże: handlowa (63-proc. udział krótkich terminów), farmaceutyczna (50 proc.) i budowlana (47 proc.).
- Branżami najbardziej elastycznymi w oferowaniu długich terminów płatności (ponad 90 dni) są: motoryzacyjna (21% z terminami ponad 90 dni), energetyczna (17%), chemiczna i metalurgiczna (14% każda). Zaledwie cztery z dwunastu sektorów odnotowało wydłużenie terminów płatności w porównaniu z poprzednim badaniem, w tym branża energetyczna, która zgłosiła największe wydłużenie terminów płatności – o 18 dni.

Terminy płatności w branży motoryzacyjnej wydłużyły się o 22 dni w ciągu roku

Wykres 2

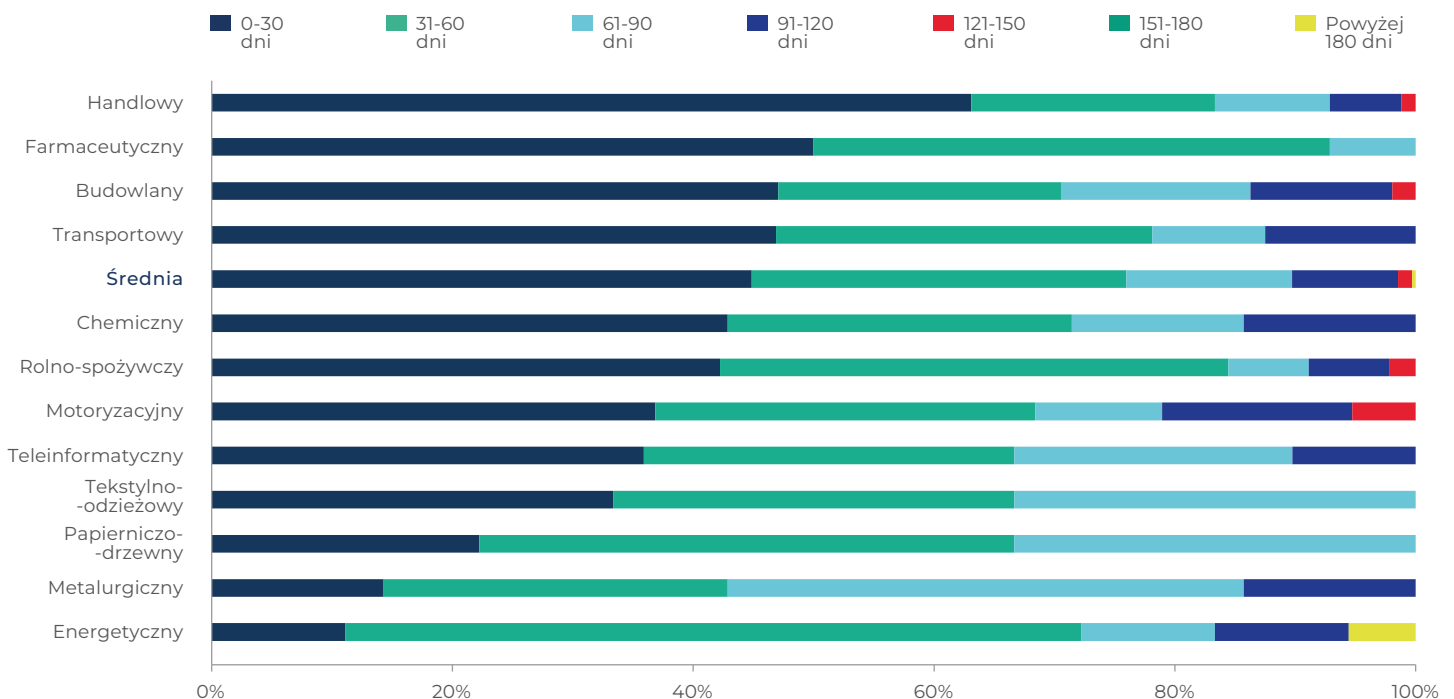
Hipotetyczne terminy płatności (dni)

Źródło: Badanie Płatności Coface

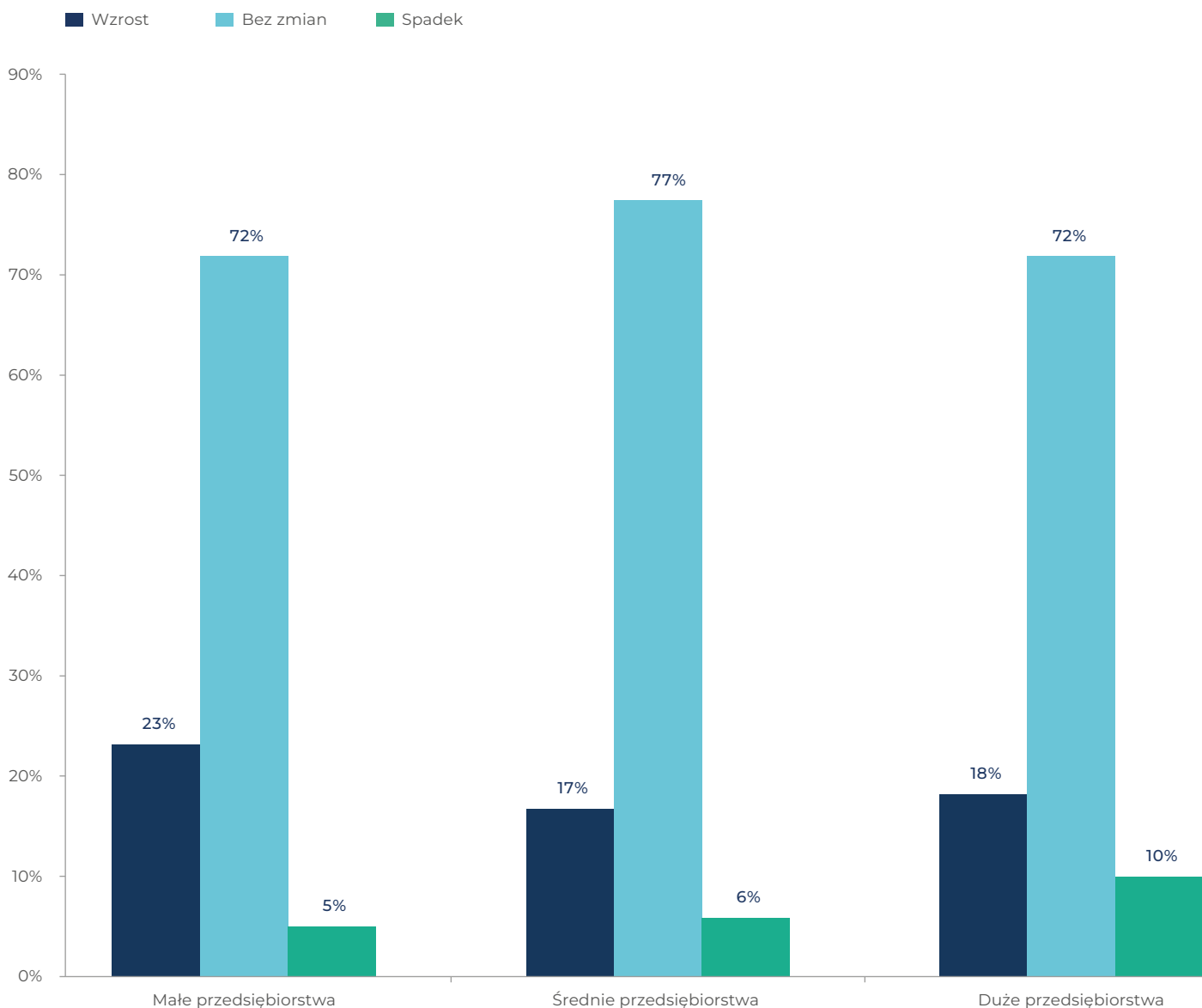
Wykres 3

Średnie terminy płatności w sektorach

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 4
Oczekiwane zmiany terminów płatności w kolejnych 6 miesiącach według wielkości firmy kontrahenta

Źródło: Badanie Płatności Coface

- Większość firm oczekuje, że długość terminów płatności nie zmieni się na przestrzeni najbliższych sześciu miesięcy. Dotyczy to głównie średnich i dużych przedsiębiorstw, ale duży odsetek został także wskazany w przypadku małych firm. Z drugiej strony 23% respondentów spodziewa się wydłużenia terminów płatności wobec małych kontrahentów.

Terminy płatności sięgają od 32 dni w branży farmaceutycznej do 62 dni w metalurgicznej

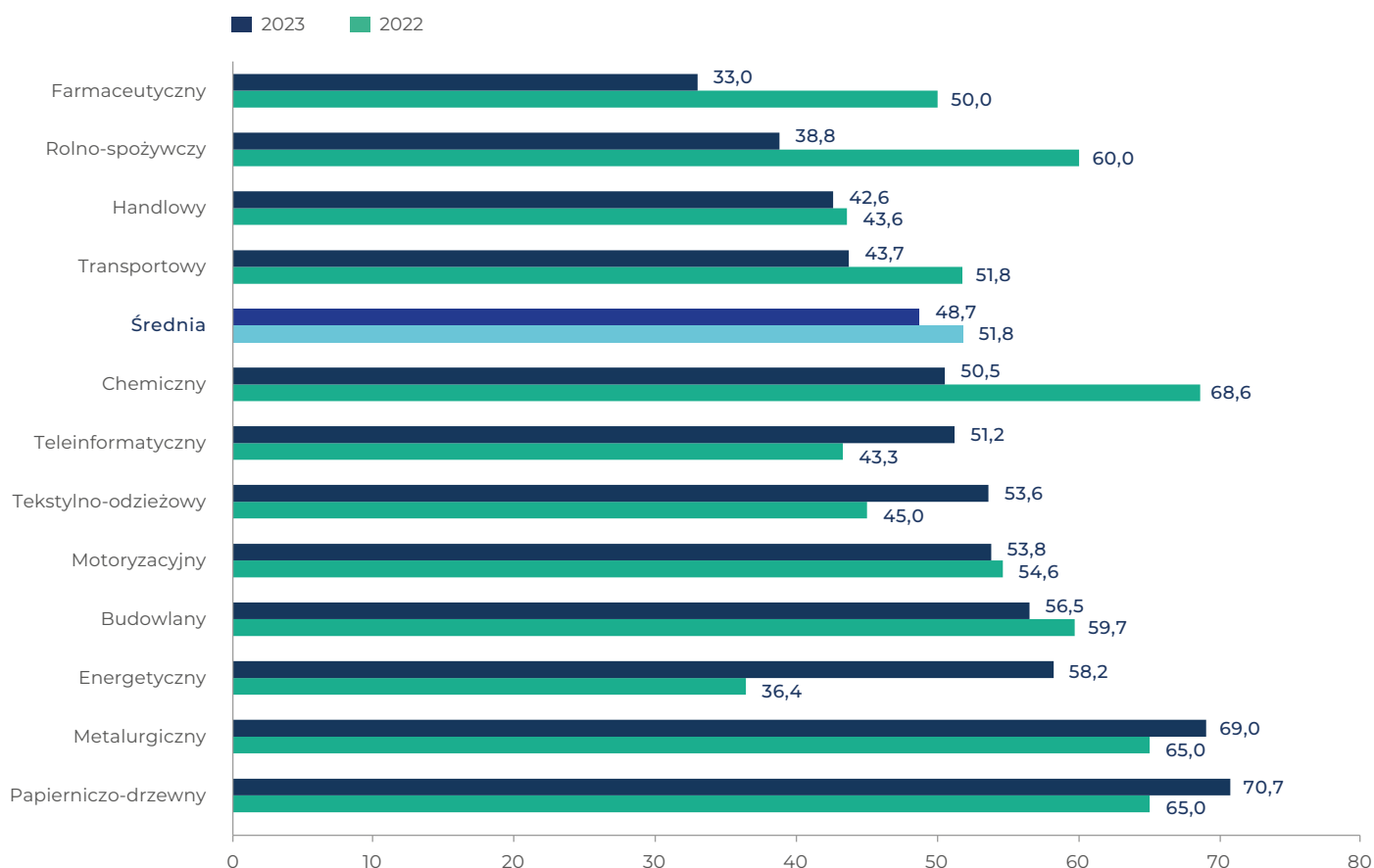
2 ZALEGŁOŚCI PŁATNICZE³: ZRÓŻNICOWANE W POSZCZEGÓLNYCH BRANŻACH

- Opóźnienia płatności stały się standardową praktyką w polskim biznesie. 49,3% przedsiębiorstw, które wzięły udział w badaniu doświadczyło zaległości w spływie należności od kontrahentów w ciągu ostatnich 6 miesięcy. Stanowi to wyraźną zmianę w porównaniu z poprzednim badaniem, w którym 61,2% firm zadeklarowało, że doświadczyło opóźnień płatności.
- Średnie opóźnienia płatności wyniosły 48,7 dni, czyli 3 dni krócej niż w poprzednim badaniu Coface. Zaległości płatnicze obniżyły się do poziomu zbliżonego do odnotowanego w 2020 r. (48,0 dni), jednak tym razem płynność finansowa przedsiębiorstw nie została wsparta szerokim wachlarzem środków pomocowych wprowadzonych w tamtym czasie.
- 68% przedsiębiorstw doświadcza średnich zaległości płatniczych, poniżej 60 dni. Opóźnienia sięgające od 60 do 150 dni zostały zgłoszone przez 31% respondentów, a najdłuższe opóźnienia przekraczające 150 dni dotyczyły 1% firm.

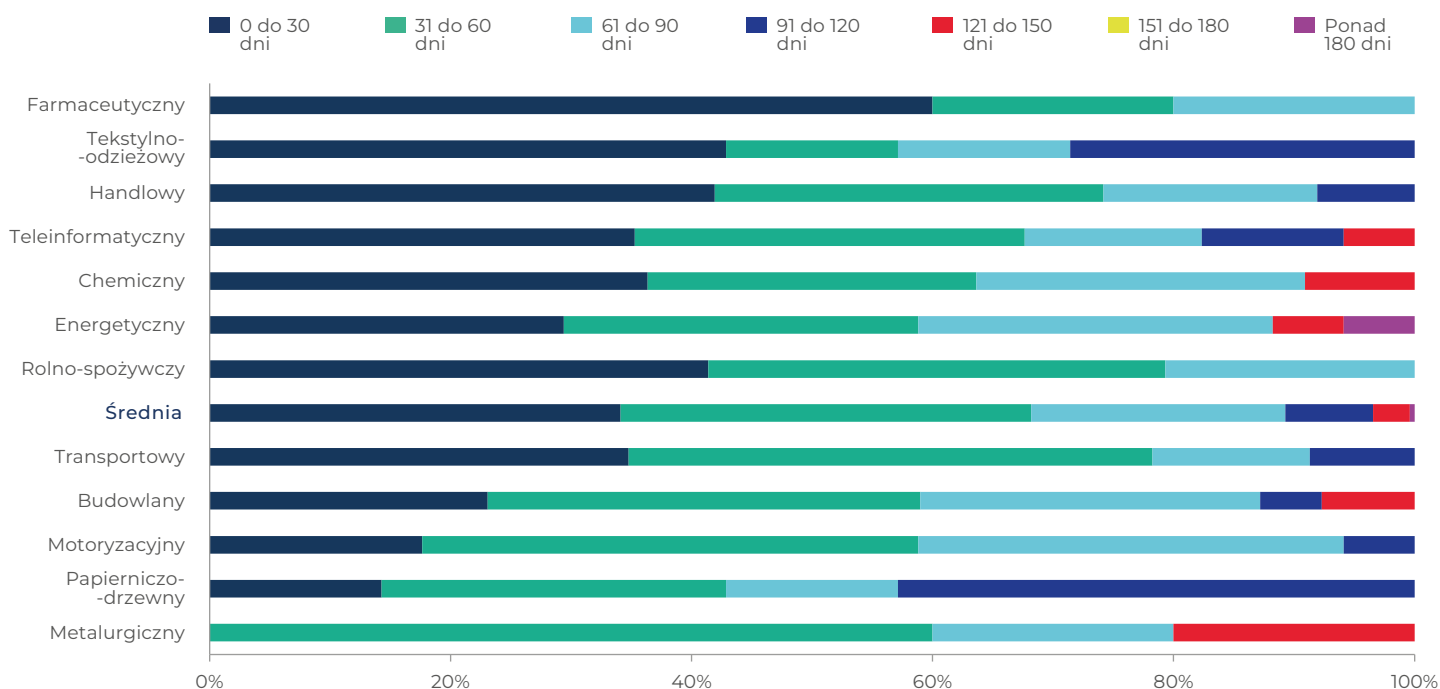
Opóźnienia płatnicze w branży energetycznej wydłużyły się o 22 dni na przestrzeni roku

Wykres 5
Średnie hipotetyczne opóźnienia w płatnościach (w dniach)

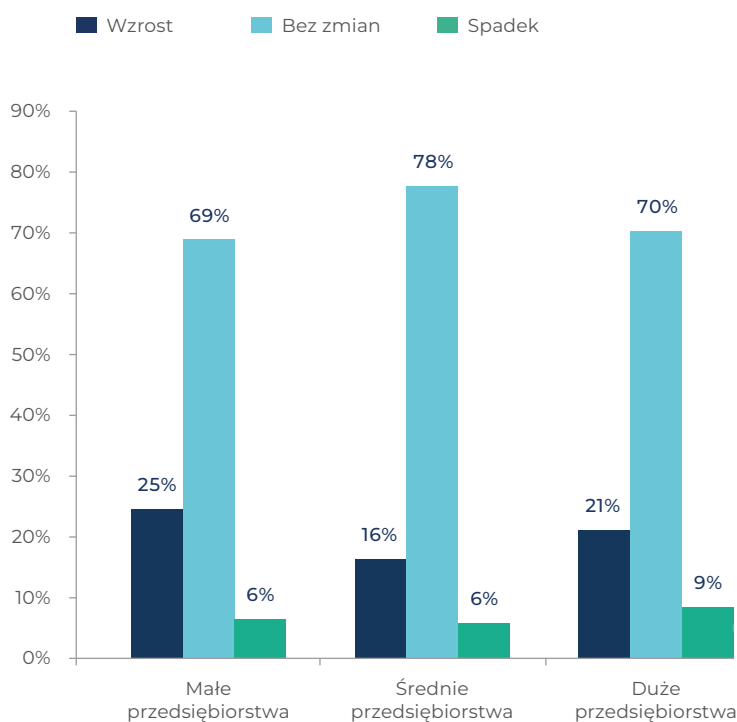

Źródło: Badanie Płatności Coface

³ Opóźnienie płatnicze – okres pomiędzy wymaganą datą płatności a faktyczną datą zapłaty.

Wykres 6
Opóźnienia w płatnościach w poszczególnych sektorach

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 7
Oczekiwane zmiany wartości przeterminowanych należności w ciągu kolejnych 6 miesięcy według wielkości firmy kontrahenta

Źródło: Badanie Płatności Coface

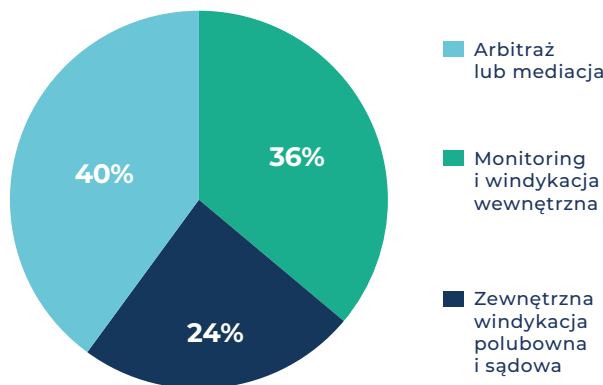
- Przeterminowane płatności zostały odnotowane szczególnie w branżach papierniczo-drzewnej i metalurgicznej – sięgają one średnio, odpowiednio 70,7 dni i 69,0 dni. Pięć z dwunastu branż odnotowała dłuższe opóźnienia płatności niż w 2022 r. Z kolei największa redukcja opóźnień miała miejsce w branży rolno-spożywczej (skrócenie o 21 dni). Z drugiej strony, największe wydłużenie opóźnień zostało odnotowane w branży energetycznej (wzrost o 21,8 dni), podczas gdy pozostałe energochłonne sektory, w tym branża metalurgiczna i papierniczo-drzewna także doświadczyły dużych opóźnień. Najkrótsze zaległości zgłosiła branża farmaceutyczna (33,0 dni).
- W ślad za skróceniem średnich opóźnień płatności, w obecnym badaniu zmniejszył się udział długich przeterminowań opóźnionych o ponad 6 miesięcy i stanowiących znaczną część obrotów firm w Polsce. Wprawdzie 17,6% było niższym odsetkiem firm, jednak udział ten pozostał na wysokim poziomie w porównaniu z poprzednimi latami. Nagromadzone łączne należności opóźnione o ponad pół roku i stanowiące równowartość ponad 10% rocznego obrotu zostały wskazane przez 21% przedsiębiorstw w 2022 r., które wzięły udział w badaniu, wobec 5,4% rok wcześniej (11% w 2020 r., 16% w 2019 r., 15% w 2018 r., 18% w 2017 r. i 21% w 2016 r.).

- Ze względu na opóźnienia w płatnościach firmy były zmuszone wprowadzić działania mające na celu odzyskanie należności. Jako najbardziej skuteczne czynności wymieniano działania arbitrażowe i mediacyjne, co wskazało 40% respondentów. Monitoring i własna windykacja były wykorzystywane przez 36% firm, a usługi podmiotów zewnętrznych (firmy windykacyjne, kancelarie prawne) zostały wymienione przez 24% przedsiębiorstw.

- Biznes w Polsce oczekuje, że wartość zaległości płatniczych będzie się stabilizować. 72% firm spodziewa się, że w ciągu kolejnych 6 miesięcy nie nastąpią zmiany w poziomie nieterminowych płatności. Jednak jako, że wyzwania stojące przed przedsiębiorstwami nie znikną, a presja na marże będzie ograniczać zyski, firmy oczekują, że przyniesie to zauważalne konsekwencje dla ich sytuacji płynnościowej. Wśród pozostałych respondentów przeważa liczba przedsiębiorstw, które podejrzewają, że opóźnienia płatności wydłużą się (21% firm) nad tymi, które spodziewają się ich skrócenia (8% firm). Firmy przewidują, że opóźnienia płatności zwiększą się zwłaszcza w przypadku małych kontrahentów (oczekuje tego 25% firm).

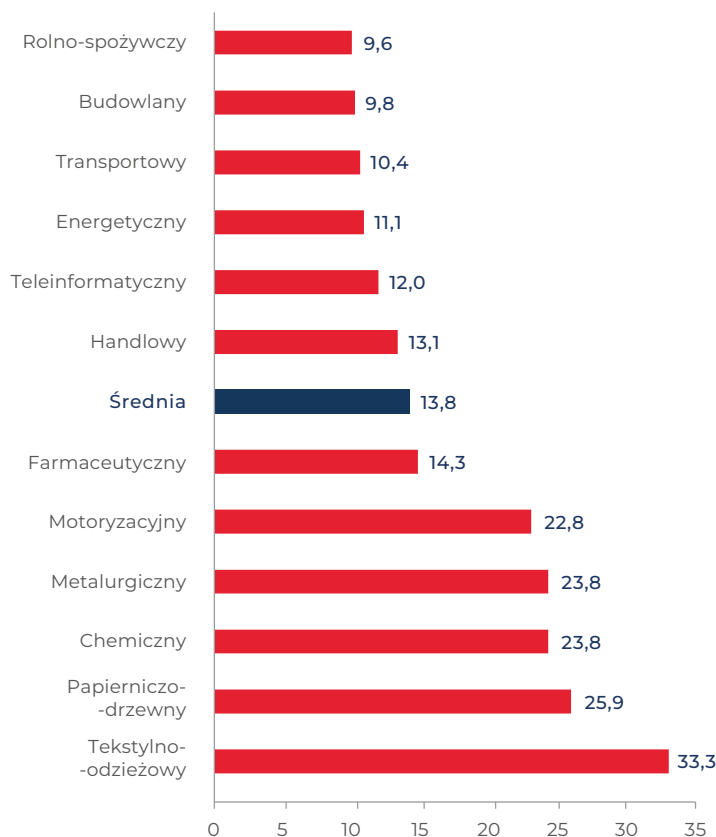
- W podziale sektorowym wszystkie branże oczekują zwiększenia wartości przeterminowań w najbliższym półroczu, co pozostaje najbardziej pesymistyczną prognozą w historii badań Coface, rozpoczętą w poprzednim badaniu i kontynuowaną także tym razem. Wydłużenie opóźnień płatniczych przewidywane jest zwłaszcza przez branżę tekstylną-odzieżową i papierniczo-drzewną.

Wykres 8
Najbardziej skuteczne czynności w przypadku braku płatności

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 9
Oczekiwane zmiany wartości przeterminowanych należności w ciągu kolejnych 6 miesięcy (różnica w pkt proc. pomiędzy wzrostem a spadkiem)

Źródło: Badanie Płatności Coface

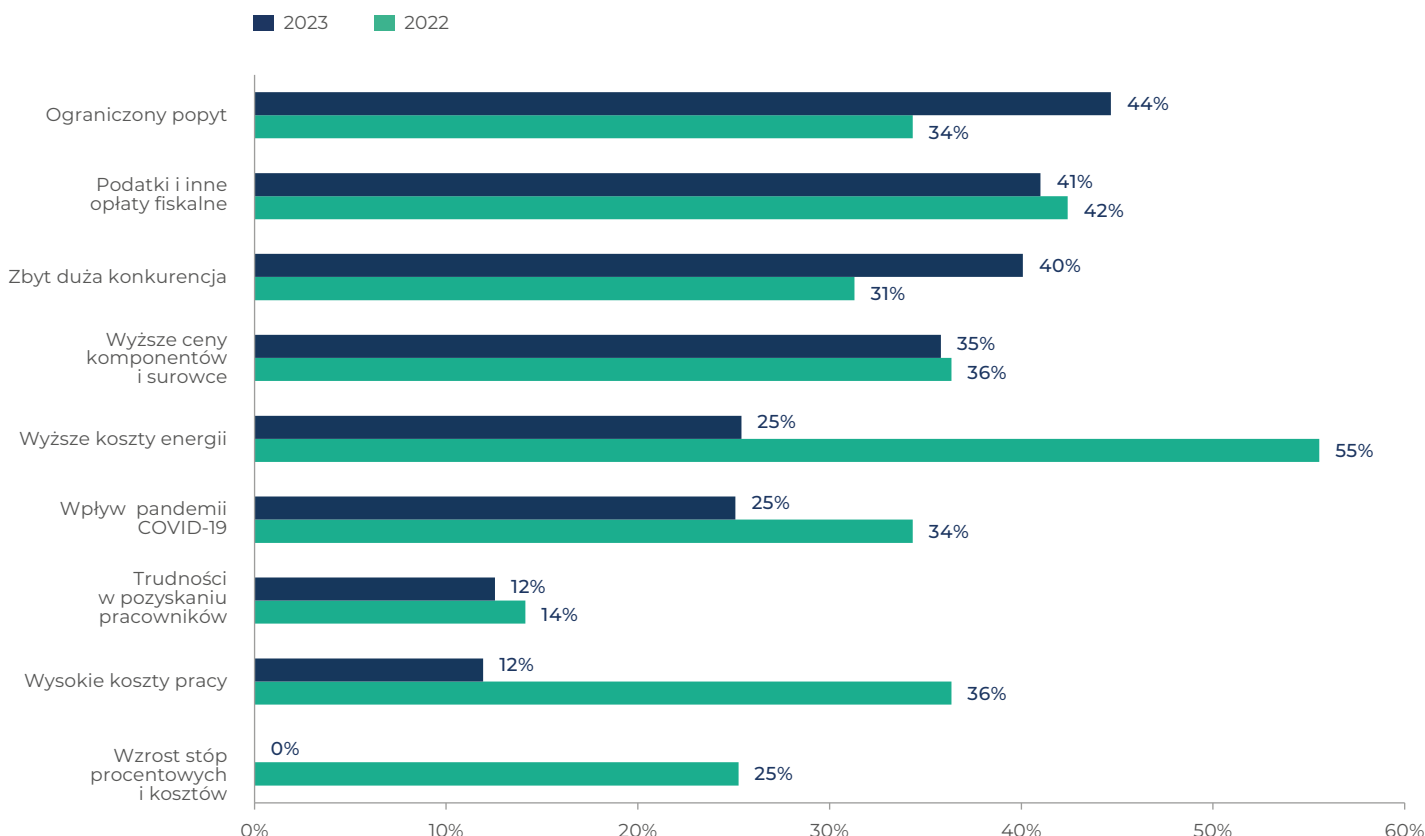
Jedna trzecia firm sektora papierniczo-drzewnego odnotowuje płatności zaległe o ponad kwartał

3 PERSPEKTYWY: POPRAWA GOSPODARCZA I BIZNESOWA

- W przeciwieństwie do poprzedniego badania, wysokie koszty energii nie są już największym zagrożeniem dla działalności przedsiębiorstw. Najbardziej istotną barierą stał się ograniczony popyt, zarówno wewnętrzny, jak również zagraniczny. Ponadto, podobnie jak w poprzednich badaniach, podatki i inne opłaty fiskalne pozostają ważnym ograniczeniem. Z drugiej strony, tym razem nie wymieniono wyższych stóp procentowych jako dużej przeszkody dla firm, co obrazuje ich stosunkową odporność na zewnętrzne koszty finansowania i rozpoczęte we wrześniu 2023 r. luzowanie polityki pieniężnej w Polsce.
- Przedsiębiorstwa w Polsce względnie przystosowały się do prowadzenia biznesu w cieniu wojny trwającej w Ukrainie. Niemniej jednak, konsekwencje gospodarcze i biznesowe nadal są dla nich odczuwalne. Najczęściej wymienianymi czynnikami w obecnym badaniu były wzrost kosztów, zakłócenia w łańcuchach dostaw i spadek przychodów. W porównaniu z poprzednim badaniem większy odsetek firm wskazywał na napływ pracowników z Ukrainy, co przynajmniej częściowo może amortyzować braki kadrowe na rynku pracy w Polsce.

Wykres 10

Czynniki stanowiące największe zagrożenia dla działalności przedsiębiorstwa (możliwość wskazania wielu odp.)

Źródło: Badanie Płatności Coface

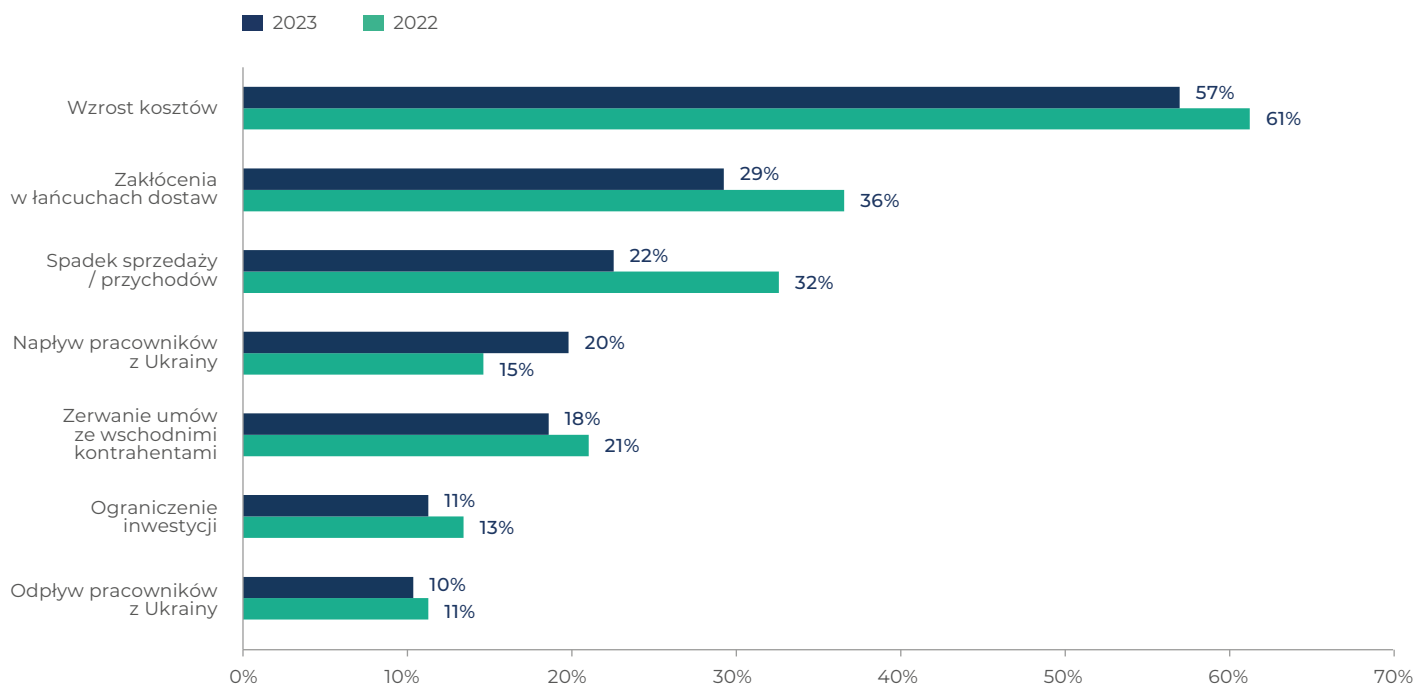

44% firm wskazało, że ograniczony popyt jest największym zagrożeniem dla ich działalności

- Zgodnie z bieżącą prognozą Coface, Polska odnotuje niskie tempo wzrostu gospodarczego w 2023 r. – na poziomie 0,6% ze względu na spowolnienie zwłaszcza w pierwszej połowie roku, które to zaczęło ustępować w ostatnich miesiącach 2023 r. Ożywienie gospodarcze oczekiwane jest w 2024 r., kiedy realny wzrost PKB sięgnie 2,8%. W rezultacie przedsiębiorstwa nieco bardziej optymistycznie oceniają swoją działalność biznesową w przyszłości. Podczas gdy połowa z nich nie spodziewa się zmian w działalności biznesowej w 2024 r., niemal jedna trzecia oczekuje jej poprawy, czyli więcej niż w roku 2023 (26%).

Wykres 11

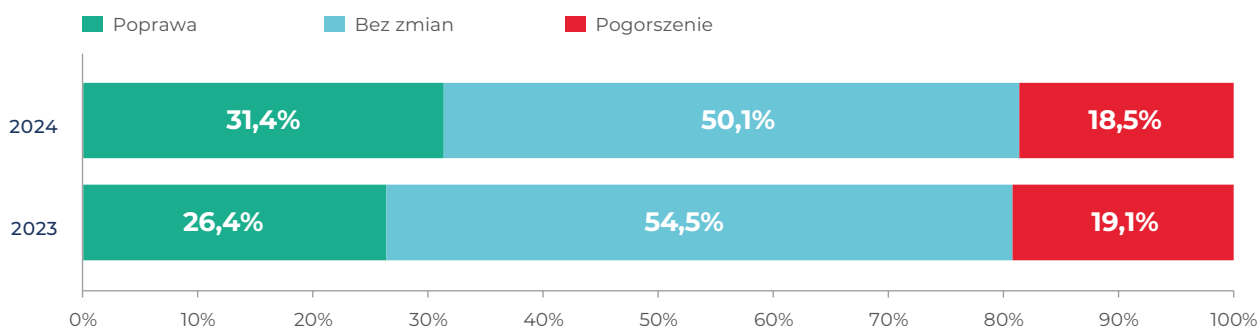
Wpływ wojny w Ukrainie na działalność przedsiębiorstwa (możliwość wskazania wielu odp.)

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 12

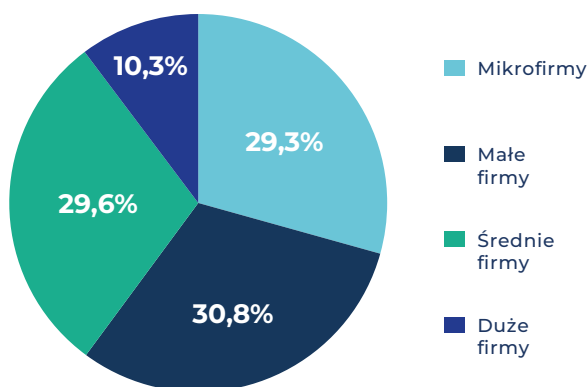
Ocena działalności biznesowej w 2023 r. i 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim

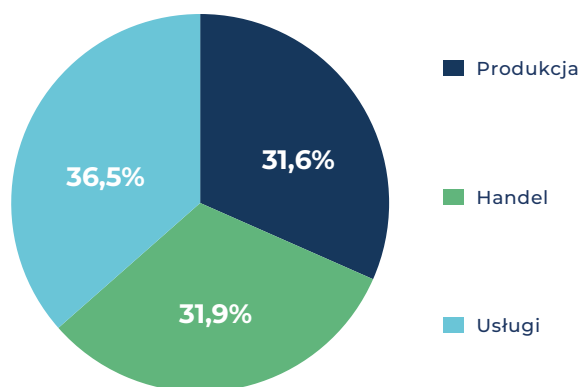
Źródło: Badanie Płatności Coface

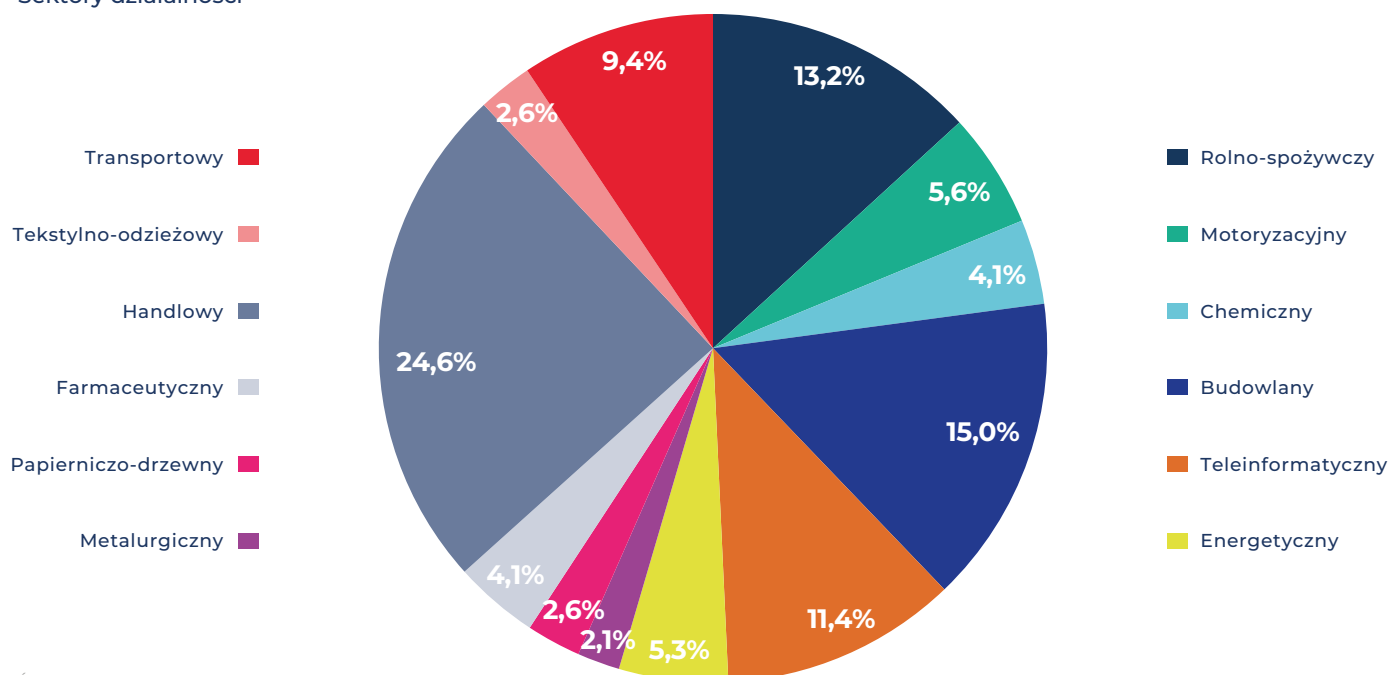
31% firm spodziewa się, że ich działalność biznesowa w 2024 r. poprawi się w porównaniu do 2023 r.

ZAŁĄCZNIK**341 FIRM WZIĘŁO UDZIAŁ
W ANKIECIE DOTYCZĄCEJ PŁATNOŚCI.
KIM SĄ NASI RESPONDENCI?**Wykres 13
Wielkość firmy według obrotów

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 14
Główny przedmiot działalności

Źródło: Badanie Płatności Coface

Wykres 15
Sektory działalności

Źródło: Badanie Płatności Coface

SŁOWNICZEK

TERMIN PŁATNOŚCI

Okres pomiędzy dokonaniem zakupu produktu lub usługi a wymaganą datą uregulowania należnej płatności.

OPÓŹNIENIE PŁATNOŚCI

Okres pomiędzy wymaganą datą płatności a faktyczną datą zapłaty.

ZASTRZEŻENIE

Niniejszy dokument odzwierciedla opinię Działu Badań Ekonomicznych Coface na dzień jego sporządzenia i w oparciu o dostępne informacje; może on zostać zmieniony w dowolnym momencie. Informacje, analizy i opinie zawarte w niniejszym dokumencie zostały przygotowane na podstawie wielu źródeł uznanych za wiarygodne i poważne; jednakże Coface nie gwarantuje dokładności, kompletności ani prawdziwości danych zawartych w niniejszym dokumencie. Informacje, analizy i opinie zostały przedstawione wyłącznie w celach informacyjnych i mają stanowić uzupełnienie informacji dostępnych czytelnikowi w inny sposób. Coface publikuje niniejszy dokument w dobrej wierze i na podstawie zobowiązania do zachowania środków (rozumianych jako rozsądne środki handlowe) w odniesieniu do dokładności, kompletności i prawdziwości danych). Coface nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody (bezpośrednie lub pośrednie) lub straty jakiegokolwiek rodzaju poniesione przez czytelnika w wyniku wykorzystania przez niego informacji, analiz i opinii. Czytelnik ponosi zatem wyłączną odpowiedzialność za decyzje i konsekwencje decyzji podjętych na podstawie niniejszego dokumentu. Niniejszy dokument oraz wyrażone w nim analizy i opinie stanowią wyłączną własność Coface; czytelnik jest upoważniony do zapoznania się z nimi lub powielania ich wyłącznie do użytku wewnętrznego, pod warunkiem wyraźnego oznaczenia ich nazwą "Coface", powielenia niniejszego paragrafu oraz niezmienniania i niemodyfikowania danych. Jakiegokolwiek wykorzystywanie, pobieranie, powielanie do użytku publicznego lub komercyjnego jest zabronione bez uprzedniej zgody Coface. Zachęcamy do zapoznania się z informacjami prawnymi na stronie internetowej Coface.